

minority
rights
group
europe

INŠTITÚT ĽUDSKÝCH PRÁV
HUMAN RIGHTS INSTITUTE
www.ludskeprava.sk • facebook.com/ludskeprava

АМАЛИПЕ
Център за междуетнически
диалог и толерантност

Countering Online Antigypsyism and Cyberhate (COACH)
Project: 101084694 — COACH — CERV-2022-EQUAL

Реч, съдържаща обиди, предразсъдъци и омраза спрямо ромите в социалната медия Фейсбук

Боян Захариев,
Фондация "Институт Отворено общество - София"

Funded by the European Union

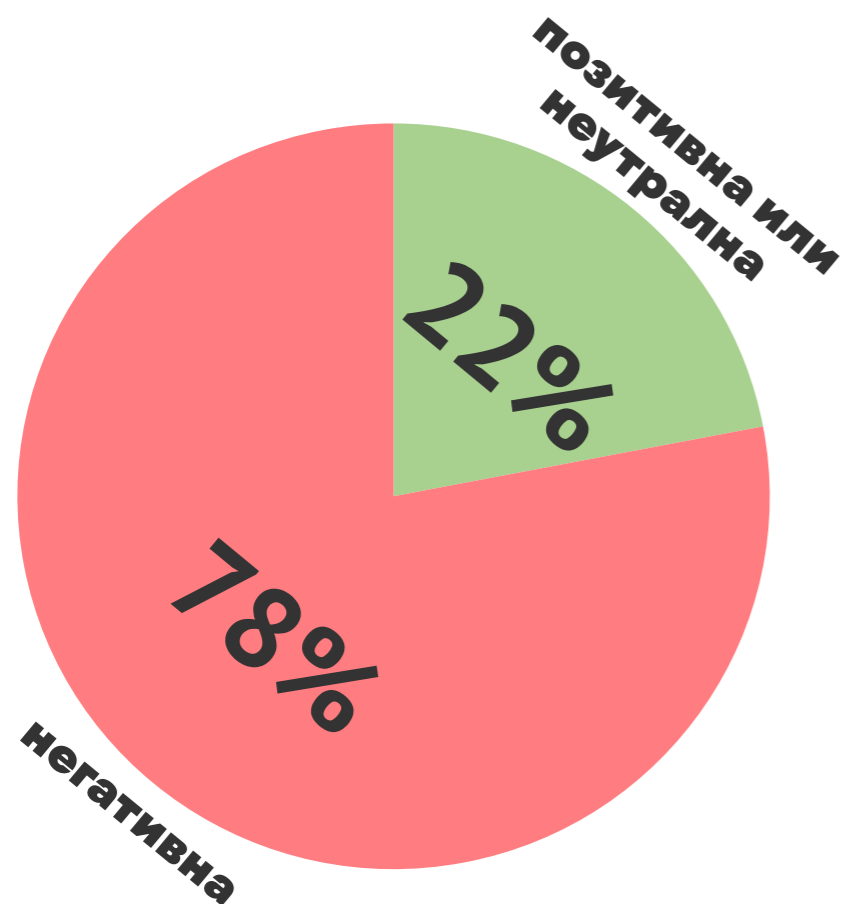
За изследването

Материалите са събрани между **1-ви септември и 15 октомври 2023 г.**

От **1252 текста**, в които под някаква форма се споменават ромите, поне **около 80% имат обидно съдържание** по отношение на ромите.

Търсенето във Фейсбук е осъществено автоматично с помощта на ключови думи, предварително подбрани от експерти. Публикациите са анализирани експериментално с помощта на изкуствен интелект.

Методологията и използваните алгоритми за автоматичен анализ са разработени от консорциум от организации, основали с помощта на финансиране от Европейския съюз Европейската обсерватория за омразата онлайн (European Observatory of Online Hate) - EOOO с водещ партньор спиноф компанията за езикови технологии Textgain, създадена от Антверпенския университет. Партньор за събирането и обработката на данните на български език е ЦНЕДТ „Амалипе“.

Дял на публикациите, съдържащи обиди, предразсъдъци или омраза спрямо ромите във Фейсбук за периода 01.09-15.10.2023 г.

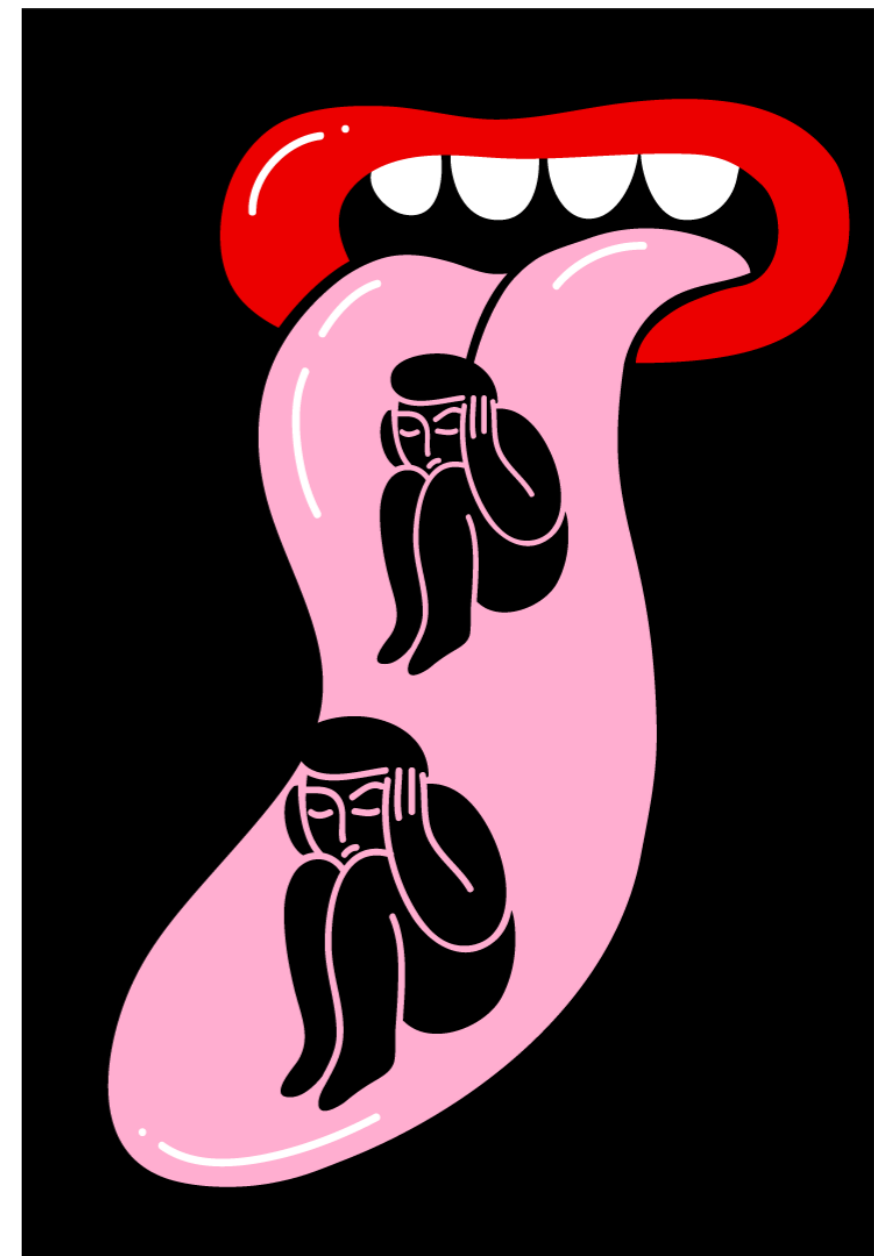
Източник: EOOO и ЦМЕДТ „Амалипе“

Видове публикации във Фейсбук, съдържащи обида, омраза или предрасъдъци към ромите

След анализ на корпуса от публикации обособихме **9 основни категории**, които частично се припокриват, но всяка публикация е поставена само в една категория, която най-добре съответства на съдържанието ѝ:

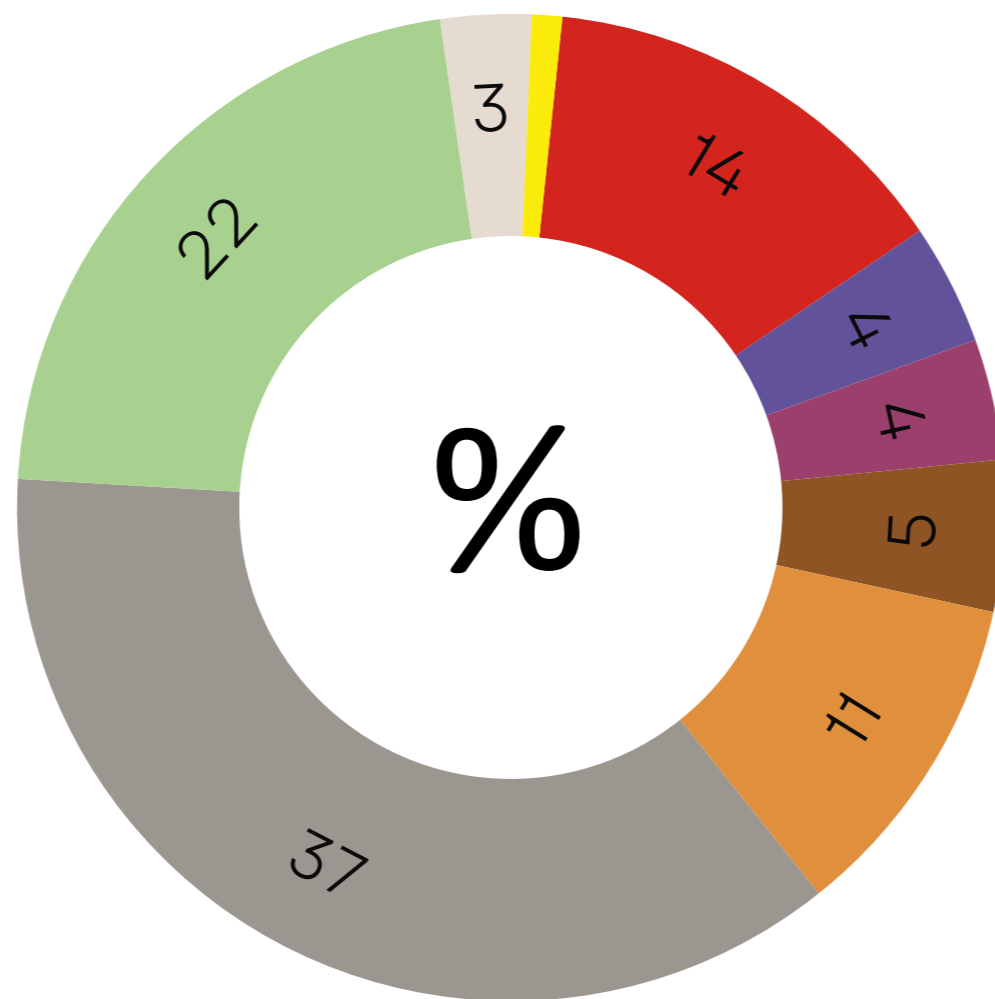
Категории

1. Публикации, съдържащи пряка обида.
2. Публикации, съдържащи ирония и сарказъм.
3. Публикации, съдържащи обща обида.
4. Вицове.
5. Публикации, разказващи някаква (истинска) история.
6. Публикации, разказващи история с участието на **животни**. Този вид истории са обособени в отделна категория, поради специфичните послания, различната аудитория и голямата им токсичност.
7. Публикации, съдържащи предрасъдъци.
8. Обяви.
9. Публикации с позитивно или неутрално съдържание.

**Тематично разпределение на публикациите във
Фейсбук за периода 1.09-15.10.2023 г., съдържащи
обида, предрассъдъци или омраза спрямо ромите**

- пряка обида
- сарказъм
- обща обида
- виц
- история
- предрассъдък
- позитивна или неутрална
- обяви
- история с животни

Публикации, съдържащи пряка обида и израз на омраза към ромите като група или към отделни хора от ромски произход

- Силно-токсични, подлежат на премахване според стандартите на Фейсбук.
- Съдържат оскърбителни наименования на ромите, нецензурна реч и обидни епитети.
- Формират до 15% от корпуса с текстове (152 публикации), като не винаги е лесно да бъдат различени от общите обиди.

Публикации, съдържащи ирония или сарказъм

- Между 4% и 10% от публикациите.
- Тази категория се застъпва с вицовете.
- Саркастичните бележки са насочени към различни стереотипни характеристики, приписвани на ромите, сред които са начин на говорене и изразяване.
- Използват се и игра на думи, омоними и каламбури.

Публикации, съдържащи обща обида, която се основава на предразсъдъци и омраза към ромите

- Използват обиди, свързани с ромите, но ги прилагат към всеки, който се е превърнал в обект на омраза.
- Принадлежността към ромския етнос се третира като обидна сама по себе си.
- Предразсъдъците и омразата се приемат за нормална практика.

Публикации, съдържащи вицове с участието на роми

- Имат нецензурно съдържание.
- Приписват на ромите нецензурна лексика.
- Осмиват стереотипни образи на роми.

Публикации, разказващи история с участието на роми

- Малко повече от 11% от публикациите.
- Силно негативни описания на ромите.
- Затвърждават стереотипи, създават чувство на морално превъзходство и дехуманизират.

Публикации, разказващи истории, в които става дума за отношението към животните

- Третираат отношенията на хората към домашни животни и домашни любимци.
- Приписват на ромите необяснима жестокост.
- Пропити от предразсъдъци.
- Силно токсични.

Публикации, основани на предразсъдъци

- Кратки реакции на новини и други публикации.
- Затвърждават стереотипи.
- Съдържат откровено неверни или недоказани твърдения.

Обяви

- За продажба и отдаване под наем на имоти, търсене на наематели или работници и др.
- С откровено дискриминационно съдържание спрямо ромите.

Публикации с позитивно или неутрално съдържание

- Голяма част от това съдържание се дължи на ромски групи в социалните медии и на публикации на НПО.
- Позитивен отклик предизвикват редките съобщения за успехите на ромите сфери като спорта, образованието и културата.
- Дори най-позитивните публикации за роми успяват да породят и негативни реакции.

Наименования на ромите

- В 54% от текстовете е употребено под някаква форма самоназванието на етническата група – роми, в 37% е употребено външното название – цигани.
- Използването на самоназванието на дадена етническа група е израз на добронамереност и зачитане.
- Използването на самоназванието „роми“ не корелира с позитивно съдържание. Масово се срещат ирочнини и пейоративни употреби.

Автоматизирано търсене и кодиране и премахване на обидно съдържание

- Социалните медии са изключителни изменчиви и изобретателни в употребата на обидна реч.
- Разбирането на обидното съдържание зависи от познаването на много широк контекст.
- Обидното съдържание надхвърля отделни думи и изрази и обхваща системи от убеждения и истории със сложен сюжет.
- Автоматизираните алгоритми, познати под обобщеното наименование „Изкуствен интелект“ все още не могат да откриват и кодират надеждно обидното съдържание и речта на омразата.

Благодаря за вниманието!

bzahariev@osi.bg